Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, JUSTITIE EN WERK

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:- ontwerpbesluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 12 december 2001 betreffende de dienstencheques, wat betreft de aanschafprijs, de aankoopplafonds en de geldigheidsduur

- Principiële goedkeuring

Samenvatting

De Vlaamse Regering voert met ingang van 1 januari 2027 een hervorming door van het dienstenchequestelsel. Naar aanleiding van de begrotingsbesprekingen 2027 werd beslist om vanaf 1 januari 2027 de prijs van een dienstencheque te verhogen en de aankoop van dienstencheques per gezin en gebruiker te herzien. Daarnaast wordt voorgesteld om de geldigheidsduur van een dienstencheque voor zowel de gebruiker als de dienstenchequeonderneming aan te passen. Voorliggend besluit wenst deze maatregelen regelgevend te verankeren.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld: Werk

Het Vlaamse regeerakkoord 2024-2029 herbevestigt dat het dienstenchequesysteem een belangrijk instrument is om zwartwerk tegen te gaan door reguliere jobs te creëren voor kortgeschoolden en om de combinatie arbeid-privé haalbaar te maken.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande ontwerp van besluit werd onderworpen aan:

- Het advies van de inspectie van financiën van 23 oktober 2026;
- Het wetgevingstechnisch en taalkundigadvies nr. 2026/388 van 23 oktober 2026;
- Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettair beleid, van 29 oktober 2026;

- Het advies van de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV) van xx november 2026;
- Het advies nr van de Raad van State van xx november 2026.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het dienstenchequestelsel is een door de Vlaamse overheid gesubsidieerd stelsel waarmee meerderjarige inwoners van het Vlaamse Gewest huishoudelijke hulp kunnen aankopen via dienstencheques. Gebruikers doen daarvoor een beroep op een erkende dienstenchequeonderneming, die de huishoudhulpen tewerkstelt en hen bij gebruikers inzet. De dienstencheques kunnen worden gebruikt voor toegelaten huishoudelijke activiteiten en maken huishoudelijke ondersteuning voor gezinnen en personen financieel toegankelijk.

De Vlaamse Regering hervormt het dienstenchequestelsel vanaf 1 januari 2027. Tijdens de begrotingsopmaak 2027 is beslist om de prijs van een dienstencheque te verhogen en de aankoopplafonds voor individuele gebruikers en gezinnen te verlagen. Daarnaast zal de geldigheidsduur voor gebruikers en dienstenchequeondernemingen ingekort worden. Met deze maatregelen wil de Vlaamse Regering het stelsel doelmatiger, financieel houdbaarder en transparanter maken. Zo wordt de besteding van publieke middelen beter afgestemd op de beleidsdoelstellingen van het dienstenchequestelsel en op de budgettaire mogelijkheden van de Vlaamse overheid.

Hieronder worden de verschillende wijzigingen aan het dienstenchequestelsel toegelicht.

Aanschafprijs

Momenteel betaalt een individuele gebruiker in Vlaanderen 10 euro per dienstencheque voor de eerste 400 dienstencheques die hij in een kalenderjaar aankoopt. Voor de volgende 100 dienstencheques betaalt hij 11 euro per cheque. Een individuele gebruiker kan dus maximaal 500 dienstencheques per kalenderjaar aankopen. Voor een gezin geldt een gezamenlijk maximum van 1.000 dienstencheques per kalenderjaar: 10 euro per cheque voor de eerste 800 dienstencheques en 11 euro per cheque voor de volgende 200. Eén dienstencheque geeft recht op één uur huishoudelijke hulp.

Voor bepaalde categorieën geldt een verhoogd aankoopplafond. Het gaat om eenoudergezinnen met minstens één kind ten laste, personen met een handicap, ouders van een kind met een handicap en personen die een zorgbudget voor ouderen met een zorgnood ontvangen. Zij kunnen maximaal 2.000 dienstencheques per kalenderjaar aankopen, telkens tegen een prijs van 10 euro per cheque.

Vanaf 1 januari 2027 bedraagt de prijs 12 euro voor de eerste 175 aangekochte dienstencheques en 13 euro vanaf de 176ste aangekochte dienstencheque. Deze prijsschijven gelden zowel voor individuele gebruikers als voor gezinnen. De bestaande uitzonderingscategorieën blijven behouden. Voor personen die tot zo'n uitzonderingscategorie behoren, bedraagt de prijs telkens 12 euro.

De prijs die de gebruiker betaalt, dekt slechts een deel van de werkelijke kostprijs van een dienstencheque. Voor elke gepresteerde dienstencheque ontvangt de erkende dienstenchequeonderneming daarom ook een tegemoetkoming van de Vlaamse overheid, waardoor de werkelijke kost per uur huishoudelijke hulp aanzienlijk hoger ligt dan de aanschafprijs voor de gebruikers. Het dienstenchequestelsel wordt dus gefinancierd door de gebruikersbijdrage en de Vlaamse overheidssubsidie samen. De tegemoetkoming van de Vlaamse overheid aan de dienstenchequeonderneming wordt verlaagd, overeenkomstig de verhoging van de aanschafprijs voor de gebruiker.

Aankoopplafond

In het huidige dienstenchequestelsel kan een individuele gebruiker maximaal 500 dienstencheques per kalenderjaar aankopen. Voor een gezin geldt een gezamenlijk maximum van 1.000 dienstencheques per kalenderjaar.

Vanaf 1 januari 2027 worden zowel het individuele aankoopplafond als het gezinsplafond verlaagd tot 300 dienstencheques per kalenderjaar. Een individuele gebruiker kan vanaf 1 januari 2027 maximaal 300 dienstencheques per kalenderjaar aankopen. Dat plafond geldt vanaf 1 januari 2027 ook voor een gezin als geheel. De individuele gebruikers die tot hetzelfde gezin behoren, kunnen samen eveneens maximaal 300 dienstencheques per kalenderjaar aankopen.

Bij elke aankoop wordt nagegaan hoeveel dienstencheques de individuele gebruiker en het gezin waartoe hij behoort in het lopende kalenderjaar al hebben aangekocht. Daarbij wordt rekening gehouden met de gezinssituatie op het moment van de aankoop evenals met alle dienstencheques die de individuele gebruiker en het gezin in het lopende kalenderjaar al hebben aangekocht.

Voor bepaalde categorieën geldt een verhoogd aankoopplafond en dit blijft ongewijzigd. Het gaat om eenoudergezinnen met minstens één kind ten laste, personen met een handicap, ouders van een kind met een handicap en personen die een zorgbudget voor ouderen met een zorgnood ontvangen. Zij kunnen maximaal 2.000 dienstencheques per kalenderjaar aankopen.

Geldigheidsduur dienstencheque voor gebruiker en onderneming

Een aangekochte dienstencheque is momenteel twaalf maanden geldig vanaf de uitgiftedatum. Na die termijn vervalt de cheque en kan de gebruiker hem niet meer gebruiken. Ongebruikte dienstencheques die vanaf 1 juni 2026 vervallen, worden na het einde van hun geldigheidsduur automatisch terugbetaald op het rekeningnummer dat de gebruiker in Mijn Burgerprofiel heeft geregistreerd. Voor een erkende dienstenchequeonderneming is een dienstencheque momenteel dertien maanden geldig.

Met het besluit van de Vlaamse Regering dat op 18 september 2026 definitief werd goedgekeurd, werd deze structurele geldigheidsregeling gewijzigd. Voor dienstencheques die vanaf 1 januari 2027 worden uitgegeven, zou de geldigheidsduur negen maanden bedragen voor de gebruiker en elf maanden voor de erkende onderneming, telkens te rekenen vanaf de datum van uitgifte.

Er wordt met voorliggend besluit beslist om de geldigheidsduur vanaf 1 januari 2027 direct te verkorten van twaalf naar zes maanden voor de gebruiker. Deze lijdt daardoor geen financieel nadeel, aangezien dienstencheques die bij het verstrijken van de geldigheidsduur niet zijn gebruikt, automatisch worden terugbetaald. Deze automatische terugbetaling geldt voor dienstencheques die vanaf 1 juni 2026 vervallen.

De geldigheidsduur voor ondernemingen zal in datzelfde opzicht vanaf 1 januari 2027 direct aangepast worden van 13 maanden naar 8 maanden.

Vroeger moest de geldigheidsduur voldoende lang zijn om te vermijden dat een gebruiker de waarde van een ongebruikte cheque verloor. Door de automatische terugbetaling is die reden weggevallen. Als een dienstencheque niet binnen de geldigheidsduur wordt gebruikt, krijgt de gebruiker na de vervaldatum automatisch de betaalde waarde terug.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

In dit artikel worden een aantal wijzigingen doorgevoerd.

1° hierin wordt het bedrag van de aankoopprijs van dienstencheques verhoogd van 10 naar 12 euro.

2° hierin wordt het bedrag van de aankoopprijs van dienstencheques verhoogd van 11 naar 13 euro.

3° hierin wordt het jaarlijks plafond voor de aankoop van dienstencheques aan 12 euro verlaagd van 400 naar 175.

4° hierin wordt de geldigheidsduur van een dienstencheque voor de gebruiker op 1 januari 2027 verlaagd van negen maanden naar zes maanden.

5° hierin wordt het jaarlijks maximum plafond voor de individuele gebruiker voor de aankoop van dienstencheques verlaagd van 500 naar 300.

6° hierin wordt het jaarlijks maximum plafond per gezin voor de aankoop van dienstencheques verlaagd van 1000 naar 300.

7° hierin wordt het jaarlijks plafond per gezin voor de aankoop van dienstencheques aan 12 euro verlaagd van 800 naar 175.

8° hierin wordt bepaald dat een wijziging in de gezinssamenstelling desgevallend mee in rekening wordt genomen bij de berekening van het resterend plafond van het lopende kalenderjaar.

Artikel 2

Hierin wordt de geldigheidsduur van een dienstencheque voor de dienstenchequeonderneming op 1 januari 2027 verlaagd van elf maanden naar acht maanden.

Artikel 3

Hierin wordt het bedrag van de tegemoetkoming per dienstencheque voor de dienstenchequeonderneming aangepast in functie van de nieuwe aanschafprijzen van de dienstencheques.

Artikel 4

In dit artikel wordt een overgangsbepaling ingevoegd die geldt ingeval de spilindex in december 2026 zou worden overschreden. Het bedrag van de tegemoetkoming zal in voorkomend geval 19,44 euro bedragen indien de aanschafprijs van de dienstencheque 12 euro bedraagt, en 18,44 euro indien de aanschafprijs 13 euro bedraagt.

Artikel 5

Dit artikel bepaalt de inwerkingtredingsdatum van dit besluit, met name 1 januari 2027.

Artikel 6

Dit artikel hoeft geen toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorliggend ontwerpbesluit heeft een financiële impact.

Het voorliggende BVR verlaagt het jaarlijkse aankoopplafond van dienstencheques naar 300 cheques, verhoogt de gebruikersprijs vanaf 1 januari 2027 en beperkt het hamstereffect door een aangepaste geldigheidsduur. Hierdoor daalt het geraamde aantal prestaties in 2027 van 82,8 miljoen naar 80,9 miljoen prestaties (-1,95 miljoen prestaties). De geraamde subsidiekost vermindert daardoor van 1,766 miljard euro in het huidige systeem naar 1,590 miljard euro.

Rekening houdend met een verwachte daling van de vraag ten gevolge van de prijsverhoging (prijselasticiteit van -8%), daalt de subsidiekost verder tot 1,467 miljard euro. Dit resulteert in een geraamde besparing van 299,2 miljoen euro in 2027 ten opzichte van een ongewijzigd beleid.

De wijziging van de geldigheidsduur is budgetneutraal voor gebruikers en heeft slechts een verwaarloosbare impact op de uitgaven.

De eventuele uitvoeringskosten voor Pluxee zijn momenteel nog niet gekwantificeerd.

B. ESR-TOETS

Deze wijziging heeft geen impact op de ESR.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Deze wijziging heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse Overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Deze wijziging heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerpbesluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 12 december 2001 betreffende de dienstencheques, wat betreft de aanschafprijs, de aankoopplafonds en de geldigheidsduur

2° de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk :

2.1. te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit het advies in te winnen van de SERV, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van tien werkdagen,

2.2. te machtigen te beoordelen of voornoemd advies aanleiding kan geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst,

2.3. te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemd advies geen aanleiding geeft tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst, met verzoek het advies mee te delen

binnen een termijn van ten hoogste vijf dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 3°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State gemotiveerd door de omstandigheid dat de Vlaamse Regering op 30 september 2026 heeft beslist om het dienstenchequestelsel met ingang van 1 januari 2027 te hervormen, en dit in het kader van de begrotingsmaatregelen voor het begrotingsjaar 2027. Naar aanleiding van de begrotingsbesprekingen 2027 werd beslist om vanaf 1 januari 2027 de prijs van een dienstencheque te verhogen en de aankoop van dienstencheques per gezin en gebruiker te herzien. Daarnaast wordt voorgesteld om de geldigheidsduur van een dienstencheque voor zowel de gebruiker als de dienstenchequeonderneming aan te passen. Deze elementen hebben rechtstreeks impact op alle gebruikers van het systeem, de erkende dienstenchequeondernemingen, de uitgifteonderneming en de bevoegde administratie. De uitvoering van de maatregel vereist voorafgaande aanpassingen aan verschillende digitale toepassingen en verwerkingsprocessen, die tijdig getest en geïmplementeerd dienen te worden, naast operationele en administratieve voorbereidingen evenals een duidelijke communicatie, hetgeen een definitief juridisch kader vereist, voldoende tijdig voorafgaand aan de effectieve operationalisering op 1 januari 2027. Een adviesaanvraag binnen dertig dagen biedt aldus onvoldoende tijd om de regeling vóór die datum rechtszeker toe te passen.

3° de Vlaamse minister, bevoegd voor werk, te machtigen om, onder voorbehoud van de definitieve beslissing van de Vlaamse Regering, reeds vóór die definitieve beslissing over de voorgenomen maatregel te communiceren, teneinde de personen en organisaties die hierdoor worden geïmpacteerd tijdig te informeren en te bereiken.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk

Zuhal DEMIR

Bijlagen:

1. Het ontwerp van besluit
2. Het advies van de inspectie van financiën van 23/10/2026
3. Het begrotingsakkoord van 29/10/2026
4. Het advies van de SERV van XX
5. Het advies van de Raad van State van XX